

Rok 24. Kwartalnie 1,20 m., z odnoszeniem do domu 1,45 m., miesz. 40 f. z odnoszeniem 50 f. WIELKOPOLANIN wychodzi codziennie. REDAKCYA: ulica Dolna Wałowa nr. 1, I p.

PRENUMERATA w POZNANIU: Kwartalnie 1,20 m., z odnoszeniem do domu 1,45 m., miesz. 40 f.

Poznań, niedziela 29 kwietnia 1906.

Telefon: Ekspedycyi 1013. Redakcyi 1142.

PRENUMERATA na POCZTACH: Kwartalnie 1,32 mk., z odnoszeniem do domu 1,62 mk. (REKLAMATY od wiersza drobn. 25 f. REKOPISÓW się nie zwraca. EKSPEDYCYA: ulica Wodna nr. 15.

Nr. 98.

Przedpłata na maj i czerwiec.

„Wielkopolanin“ kosztuje na wszystkich pocztach w Niemczech

80 fen.

W Poznaniu zapisywać można „Wielkopolanina“ w ekspedycyi, przy ul. Wodnej nr. 15 i w ajencyach za 80 fen.

„Wielkopolanin“ zapisany jest w cenniku pocztowym we wykazie głównym (Zeitungs-Preisliste 2 Abth. U Poln. Seite 503. W Austryi Oesterr.Ztg.-Preis-Verz. 312.

„Wielkopolanin“ dołącza dla swych abonentów bezpłatny dodatek świąteczny z rycinami pod tyt.: „*Ognisko domowe*“ i „*Obronę prawną*.“

„Wielkopolanin“ ma obecnie największą z wszystkich pism polskich liczbę abonentów; umieszczane w nim ogłoszenia znajdują jak największe rozprzestrzenienie. Abonenci „Wielkopolanina“ otrzymują „*Pasiekę*“ za niższą opłatą.

Strejk mularzy.

Z miasta piszą nam:

Nie ulega żadnej wątpliwości, że tylko agitacye socyalistyczne wywołały u nas obecny strejk mularzy. Z drugiej strony jednak agitacye socyalistów nie byłyby znalazły posłuchu, gdyby nie obecnie w mieście panująca drożyzna. Mularze mają w mieście i na przedmieściach stałą robotę i na ogół dobre zarobki — ale podwyższenie zarobku w stosunku do lat poprzednich prawie znikło, ponieważ ceny na wszystkie artykuły się podniosły. Ta drożyzna sprawia, że agitacya socyalistów znalazła posłuch.

Mularze usłuchali rad socyalistów, którzy im prawili: naciśnijcie na chlebodawców, to w końcu więcej wam dadzą!

Lecz ten chlebodawca, opłacający najrozmaitsze zabezpieczenia, nie wie, jakim sposobem ma pokryć nowy wydatek, wynikający z podwyższenia płacy pracobiorcy, tem bardziej, że jest wielkie przesilenie w zawodzie budowlanym — zresztą pracodawca wie, że w innych większych miastach także wyższych cen nie płacą.

To też nie na chlebodawców należy wywierać nacisk, lecz na rząd, aby obmyślił i zastosował sposoby, wiodące do obniżenia cen na artykuły spożywcze!

Minister rolnictwa p. Podbielski powiedział, że drożyzna na mięso tylko przejściowa — od wypowiedzenia tych słów minęło kilka miesięcy, drożyzna jak była, tak jest.

Pisma donoszą, że w Alzacyi dozwolono na wewóz 50,000 sztuk nierogacizny z Francyi, czemuż to u nas nie wolono na wewóz trzody chlewnej z Królestwa Polskiego i z Galicyi? Tylko wewóz towaru rzeźnego przyczyniłby się do obniżenia cen na mięso, gdy też los robotnika się poprawił, a socyaliści stracą grunt agitacyjny.

Odezwa

do obywateli miasta Poznania!

Magistrat poznański rozsyła obecnie nowe karty podatkowe, w których jest oznaczonem ile podatku każdy podatkujący ma płacić w bieżącym roku. Nadmieniamy, że prawo głosowania przy wyborach miejskich będzie miał tylko ten obywatel, który płaci podatek najmniej 6,80 marek rocznie. Ci obywatele, którzy mają płacić podatek 4,08 mrk. nie będą mieli prawa do głosowania. Jeżeli prawo wyborcze miejskie chcą oni pozyskać, to muszą się udać do biura podatkowego przy Zamkowej ulicy nr. 7 I piętro i tam odnośnemu urzędnikowi oświadczyć, że zarabiają więcej aniżeli 660 mk. rocznie, czyli 12 i pół marki tygodniowo i że chcą opłacać podatek we wysokości 6,80 marek. Tej zmiany na karcie powinien odnośny urzędnik na żądanie dokonać. Gdyby urzędnik zrobić tego nie chciał, natenczas należy udać się ze zażaleniem do burmistrza, mającego swe biuro w nowym ratuszu.

Obywatele-Rodacy! jeżeli nie płacicie podatku uprawniającego Was do głosowania, natenczas w myśl wymienionych wskazówek postąpcie, skoro odebraliście lub odbierzecie nową kartę podatkową. O co nam chodzi! Otóż o powiększenie wyborców polskich przy wyborach do rady miejskiej w trzeciej klasie. Dotąd zbyt mały procent polaków ma prawo głosowania do rady miejskiej właśnie dla tego, że nie opłaca przepisanego podatku. Zarobki ogólnie się podniosły, to też powinna się tem samem podnieść liczba polskich wyborców. Tymczasem tak nie jest, tysiące naszych rodaków uchyla się od płacenia wzmiankowanego podatku, choć dochód ma po temu. W tym razie szczędzić nam nie należy, gdyż inaczej wyrzekamy się wpływu na rządy miasta, które i tak często po naszej myśli nie są wykonywano.

Nie jest ten całkowitym obywatelem miasta, kto nie ma prawa głosowania do rady miejskiej i mogą nasi przeciwnicy nas uważać za podrzędnych obywateli. Pozbywać się prawa głosowania dla kilkunastu trojaków rocznie, nie jest wcale czynem obywatelskim, czynem prawego polaka.

Pamiętajmy, że w tym roku będą się odbywały wybory do rady miejskiej. Jeżeli chcemy się utrzymać przy dzisiejszych radnych polakach, to koniecznie musi wzrość liczba naszych wyborców w trzeciej klasie, inaczej nie przeprowadzimy naszych kandydatów w tym roku. Chwila jest zatem ważna: pokażmy, że nie jesteśmy polakami tylko w słowach, ale także i w czynie.

Do światlejszych i gorętszych obywateli polaków odzywamy się usilnie, aby w tej mierze oświecali mniej narodowo uświadomionych rodaków, zwłaszcza tych, co to polskiej gazety do ręki nie wezmą i zachęcili tychże do większego opodatkowania się celem pozyskania miejskiego prawa wyborczego. Gdy tego obowiązku narodowego nie dopatrzymy, to w niezadługim już czasie liczba naszych radnych spadnie do połowy, a może z czasem żadnych radnych mieć nie będziemy, a przecież nas polaków jest daleko więcej w Poznaniu, aniżeli niemców. Byłoby to wstydem i hańbą dla nas. Dla tego dopełnijmyż święcie tego narodowego i obywatelskiego obowiązku.

Poznań, w kwietniu 1906.

Biuro Komitetu wyb. miasta Poznania.
Dr. Fr. Kożuszkiewicz, przewodniczący.
Marcin Kaniasty, zastępca przew.
Stefan Chociszewski, sekretarz.
Antoni Marweg, zastępca sekretarza.
Seweryn Wrzesiński, kasyer.

W obronie języka polskiego

odbył się w Czempiniu lokalny wiec dnia 7 bm. o przebiegu którego donosi X. proboszcz Kiełczewski z Czempinia, co następuje: W Czempiniu zaprowadzono w szkole ni ztąd ni zowąd wykład religii w języku niemieckim w drugiej, trzeciej i czwartej klasie. Przeciwko temu miano na zwołanym wiecu zaprotestować. Przewodniczącym wieca był X. prob. Kiełczewski a głównym mówcą p. Michał Dybizbański.

Po przemówieniu wszczęła się ożywiona dyskusya, w której prawie wszyscy brali udział. Ostatecznie postanowiono wybrać dwie komisye. Jedna z nich miała wypracować protest i petycyą.

Protest miał być wystosowany do królewskiego inspektora szkólego w Kościanie, a w petycyi postanowiono prosić Najprzewielebniejszego X. Arcypasterza, aby wziął polskie dzieci w obronę wobec bezwzględnej władzy świeckiej, która nawet wzniosłą naukę religii świętej czyni eksperymentalnem polem orgii germanizacyjnych.

Tak protest, jak i petecya już wysłana, pokryte kilkudziesięcznymi podpisami.

Od podpisu uchyliło się kilku zaledwie obywateli, znanych zresztą z tego, że od wszystkiego się usuwają, — »boby im to szkodzić mogło w interesach!« — To trutnie niestety w życiu naszem narodowem i społecznem; ale może i tacy potrzebni, aby byli odstraszającym przykładem, jak nie należy postępować w naszych czasach.

Skutku protestu i petycyi oczekuje obywatelstwo czempińskie z godnością, bo jest zdecydowane pukać dalej, pokąd mu nie otworzą. Pójdzie z skargą do ministrów, do sejmu i parlamentu, pójdzie z prośbą pokorną o pomoc i pociechę do stóp Ojca św.

Prócz tego wybrał wiec komisyą drugą, mającą obradować nad środkami obrony wobec rozporządzeń, co tak boleśnie ranią polską duszę.

Komisya pracuje skrzętnie i skutecznie. Opracowała już w szczegółach projekt zbierania składek na zakupno elementarzy, śpiewników i katechizmów; cała nasza parafia jest już podzielona na okręgi i mamy w Bogu nadzieję, że niezadługo nie będzie u nas polskiego dziecka, któreby nie miało w ręku polskiej książki.

Wszyscy czuwać i pracować będziemy, aby każde dziecko nasze umiało śpiewać po polsku, czytać po polsku i modlić się po polsku.

Walne zebranie Towarzystwa „Straż“

odbędzie się w Poznaniu w niedzielę, dnia 29 kwietnia o godzinie 12 w południe na wielkiej sali Lamberta.

Porządek obrad:

1) Zagajenie.
2) Wybór marszałków, sekretarza i ławników.
3) Sprawozdanie kierownika Biura »Straży.«
4) Sprawozdanie głównego skarbnika i komisyi rewizyjnej.
5) Sprawozdanie przewodniczących czterech sekcyi »Straży«.
6) Wybór wylosowanych 7 członków Głównego Zarządu.
7) Zmiana ustaw »Straży.«
8) Przemówienie dr. Pawła Gantkowskiego.
9) Wolne głosy.

Na zebranie to tak miejscowych jak i zamiejscowych członków »Straży« zaprasza

Główny Zarząd »Straży.«
Józef Kościelski, prezes.
Dr. Władysław Mieczkowski, sekretarz.

Walne zebranie starostów „Straży“

odbędzie się w Poznaniu w niedzielę, dnia 29 kwietnia o godzinie 5 wieczorem w hotelu Francuzkim.

Porządek obrad:

1) Zagajenie.
2) Sprawa funduszu gwarancyjnego.
3) Zmiana regulaminu »Straży.«
4) Wolne głosy.

O najliczniejsze przybycie gorąco prosi

Główny Zarząd »Straży.«
Józef Kościelski, prezes.
Dr. Władysław Mieczkowski, sekretarz.

Skutki ustawy osadniczej.

Do »Dzien. Pozn.« donoszą:

Nie tylko w mieście obywatelom polskim robi policya trudności przy osiągnięciu pozwolenia na wystawienie nowych budynków, lecz i obywatele na wsi doznają niebywałych szykan.

Oto w Mamotach, majątku, który nabyłem przed 2 miesiącami, chciałem przebudować czworak, który przed rokiem uznał fizyk powiatowy za odpowiedni na mieszkanie dla ludzi dominialnych, na sześciorak. Zrobiłem wniosek u komisarza o konsens i odebrałem uwiadomienie, iż w tym przypadku musi, z powodu nakazu radzcy ziemiańskiego, wniosek mój przedłożyć prezesowi rejencyi.

Po trzech tygodniach dostałem zawiadomienie, iż konsensu budowlanego mi nie udzielono, ponieważ budynek ten co do pomiarów jest o wiele większy, aniżeli stary, a przez to tworzy

nową osadę! »Die Bauerlaubniss zum Bau eines Sechsfamilienhauses wird versagt, da die Grössenverhältnisse des neuen Hauses über die des alten Hauses weit hinausgehen und somit der Neubau als eine neue Ansiedelung anzusehen ist, zu der zunächst die Ansiedelungsgenehmigung erforderlich ist.«

Naturalnie, że będę prawa mego dochodził przez wszystkie instancye, a po rozstrzygnięciu sprawy będę skarżył na drodze skargi cywilnej policyą resp. fiskusa o odszkodowanie.

Artur Szenic.

Koszkwy pod Pleszewem 26 kwietnia.

Echa z San Francisco.

Jak donosi dziennik londyński »Morning Leader«, w katedrze św. Ignacego w San Francisco, która stała się ofiarą trzęsienia ziemi i pożaru, zginęło 260 polaków.

Wiadomość ta wymaga potwierdzenia, katastrofa bowiem nastąpiła we środę, t. j. w dzień powszedni, o godzinie 5 minut 45 rano, wątpić więc należy, aby świątynia w tym czasie przepełniona była wiernymi. Chyba więc polacy, przerażeni katastrofą, zbiegli do świątyni już po trzęsieniu ziemi i tam zastał ich pożar, ale i to zdaje się wątpliwem, trudno bowiem przypuścić, — aby podczas trzęsienia ziemi szukano schronienia w świątyni, narażonej na zawalenie.

W każdym razie podajemy z obowiązku dziennikarskiego wiadomość dziennika londyńskiego.

Kolonia polska w San Francisco jest bardzo nieliczna w porównaniu do kolonii polskich w miastach środka i wschodu Stanów Zjednoczonych, liczy bowiem nie więcej, jak tysiąc osób. — Bardziej uświadomiona część jej tworzy Towarzystwo, należące do Związku narodowego polskiego, którego zarząd centralny znajduje się w Chicago.

Do niedawna najwybitniejszymi członkami koloni polskiej nad oceanem Spokojnym byli wychodźcy polityczni, jak dr. Pawlicki, kapitan Bielecki (uwieczniony przez Sienkiewicza w trylogii pod postacią pana Zagłoby) i inni, dziś już zmarli.

Obecnie najwybitniejszym z polaków w San Francisko, a przynajmniej potomkiem polaka, jest Andrzej książę Poniatowski (wnuk Józefa księcia di Monte Rotondo Poniatowskiego), ożeniony z amerykanką, panną Heleną Sperry.

Książę nie mówi po polsku, należy jednak do Związku narodowego polskiego.

Synowie księcia noszą imiona: Stasław i Kazimierz.

Wakujące stypendya.

W »Ziemianinie« ogłasza Zarząd Centralnego Towarzystwa Gospodarczego co następuje:

Dnia 1 października zawakują trzy stypendya po 600 marek rocznie (płatne w ratach kwartalnych po 150 mrk. z góry) dla młodzieńców zamierzających kształcić się na wydziałach agronomicznych we Wrocławiu lub w Krakowie. Zgłaszający się winni nadesłać na ręce sekretarza Zarządu Centralnego Towarzystwa gospodarczego pana L. Ostena w Poznaniu (ul. Wiktoryi nr. 2) następujące papiery:

1) Metrykę i świadectwo szkolne przynajmniej z sekundy gimnazyum lub wyższej szkoły realnej.

2) Świadectwo pryncypała z odbytej praktyki w charakterze elewa lub urzędnika gospodarczego.

3) Urzędowe świadectwo braku środków utrzymania na uniwersytecie.

4) Krótki życiorys własnoręcznie napisany, oraz oświadczenie, że zgłaszający się wsparć dotychczas nie pobiera; jeżeli pobiera, powinien wykazać ich wysokość i źródło.

5) Przyrzeczenie, że po dojściu do samodzielnego stanowiska wspierać będzie dobrowolnemi datkami fundusze stypendyalne Centralnego Towarzystwa.

Stypendyaci są zobowiązani przesyłać Zarządowi z każdego semestru świadectwa »pro diligentia« z przynajmniej trzech przedmiotów, oraz pracę piśmienną w języku polskim na temat dowolny z dziedziny rolnictwa.

Niedopełnienie tych warunków pociąga za sobą utratę stypendyum.

Poznań, 21 kwietnia 1906.

Zarząd Centralnego Towarzystwa Gospodarczego na W. Ks. Poznańskie.

Dr. T. Jackowski, prezes.

Walne zebranie

Stelli Tow. Kolonii Wak. i St. Sanit.

odbędzie się w Poznaniu, w poniedziałek, dnia 30 kwietnia o godz. pół do 9 wieczorem na sali hotelu francuskiego z następnym porządkiem obrad:

1) Zagajenie.
2) Wybór przewodniczącego.
3) Sprawozdania
   a) sekretarza,
   b) skarbnika.
4) Sprawozdanie Komisyi rewizyjnej
5) Wybór Zarządu.
6) Wybór Komisyi rewizyjnej.
7) Komunikaty Zarządu.
8) Wnioski bez uchwał.

Wszystkich członków i Towarzystwu życzliwych na zebranie to uprzejmie zaprasza.

Zarząd
»Stelli« Tow. Kol. Wak. i St. Sanit.
Wawrzyniec hr. Benzelstjerna-Engeström, prezes.
Czesław Foerster, wiceprezes.
Walery Łebiński, sekretarz. Bol. Ziętkiewicz, skarbnik, — Bazar.
Książę Czartoryski Zdzisław, Sielec.
Dr. Dembiński Tadeusz. Frankiewicz Ludwik. Jerzykiewicz Władysław.
Ignatowicz Kajetan. Januchowski Aleks.
Komendziński Jan. Kościelski Józef.
Dr. Krysiewicz Bolesław. Dr. Łebiński Władysław. X. prałat Stychel Antoni.
Seyda Władysław. Winiewicz Józef.
Żółtowski Konstanty, Słupy.

Odezwa!

Kursor Tow. Wyborczego na Poznań obchodzi teraz część miasta położoną po prawym brzegu Warty, a więc Chwaliszewo z przyległemi ulicami, Tumski plac, Zagórze, Środkę z przyległemi ulicami, Zawady i Miasteczko.

Upraszamy szanownych wyborców tamże mieszkających, a członków naszego Towarzystwa, ażeby składki wyborcze mu wręczali. Kursor jest także upoważniony do zapisywania kandydatów na członków.

Zarząd
Tow. Wyborczego na miasto Poznań.
Józef Kużaj, prezes. St. Chociszewski, sekretarz.
M. Powidzki, kasyer.

Wiadomości polityczne.

Niemcy. Ustawę o udzielaniu dyet posłom do parlamentu odesłano onegdaj po dłuższych rozprawach do komisyi złożonej z 21 członków. W przebiegu dyskusyi zabrał też głos poseł nasz p. *Kulerski* i powiedział mniej więcej, co następuje: Koło Polskie oświadczy się przeciw ustawie. — W naszych oczach jest ustawa wytworem chęci władzy pruskiego absolutyzmu, skutki jej będą takie, że rzesza niemiecka jeszcze więcej niż dotąd dostanie się pod knut pruski. Dawniej mówiono: Co! tym chłopom (Kerls) mamy jeszcze dyety dawać! Z czasem jednak przekonano się, że bez tych »chłopów« jednak obyć się nie można. Szczególnie potrzebni są ci »chłopi«, gdy chodzi o nowe podatki. — Marszałek Ballestrem: Panie pośle, muszę panu przerwać. Nie wolno panu, chociaż pan przytacza słowa innego, stale nazywać członków parlamentu chłopami (»Kerls«). — (Wielka wesołość.) — Poseł Kulerski mówi dalej: Ustawa jest dowodem na to, jak się parlamentem pomiata. Możnaby istotnie sądzić, że przedłożono ustawę na to, aby ją parlament bez wszystkiego odrzucił. Obniżenie liczby posłów, potrzebnych do stanowienia uchwał doprowadzi do odcięcia od głosu mniejszych partyi. W tej formie ustawy przyjąć nie możemy, mimo to jesmy gotowi rozpatrzeć ją w komisyi i z tej ramoty duchem pruskim owianej stworzyć coś pożytecznego. (Oklaski na ławach polskich.)

Z zaboru rosyjskiego. Wilno. Na dokonanych wyborach do Rady państwa z pośród przedstawicieli większej własności ziemskiej w gubernii wileńskiej wybrany został hr. Hipolit Korwin-Milewski, były redaktor i wydawca »Kuryera Wileńskiego.«

— Kamieniec Podolski. Do Rady państwa wybrany został szlachcic Głowacki.

Rosya. Wypuszczenie w obieg nowej pożyczki rosyjskiej miało ogromne powodzenie. W Paryżu znalazło się na pożyczkę 100 razy więcej podpisów, niż było potrzeba. — W Rosyi samej zgłosiło się również znacznie więcej nabywców niż potrzeba. — Pisaliśmy już raz, że jedynie Niemcy nie brały udziału w tej operacyi finansowej, chcąc ukarać Rosyą za jej stanowisko przychylne dla Francyi w czasie konferencyi marokańskiej. Zemsta niemiecka się nie udała — jest to niewątpliwie dla Niemiec nową klęską dyplomatyczną.

— Petersburg. »Wiecz. Głos« donosi: W sferach dworskich przeważa mniemanie, że mowa tronowa w dniu zwołania Dumy ma być wygłoszona nie w Peterhofie, ani w Carskiem Siole, ale w Dumie samej. W tym celu monarcha ma przyjechać na własnym jachcie do Petersburga 10 maja.

— Petersburg. »Pomyślne« zaciągnięcie pożyczki wywołało we wszystkich ministrach bardzo rzeźwy nastrój. Wszyscy oni uważają fakt zaciągnięcia pożyczki za zupełne zwycięstwo istniejącego porządku rzeczy.

— Petersburg. »Ricz« donosi: Ministeryum wojny wniosło do Rady państwa podanie z prośbą o wyasygnowanie 7,500,000 rubli niezbędnych na wyekwipowanie oddziałów wojskowych, wysłanych na pomoc władzom cywilnym, podczas przewidywanych zaburzeń agrarnych. Hr. Witte spodziewa się rozpoczęcia ich w maju.

— Petersburg. Agencya telegraficzna donosi: Deputacye komitetów pomocniczych dla robotników, pozostających bez pracy, których liczba wynosi obecnie przeszło 20,000, wezwały petersburski zarząd miejski do dawania pracy. Przyrzeczono im pomoc, mimo, że na rok bieżący nie są przewidziane żadne roboty z ramienia zarządu miejskiego. Zarząd uchwalił na ten cel 2 do 3 milionów rubli, z czego 500,000 na organizacye robotnicze. Ma być utworzoną komisya z różnych organizacyi robotniczych — panuje spokój.

Austrya. Wiedeń. Do »Prager Tageblatt« donoszą z Wiednia, że czeska szlachta konserwatywna zachęca konserwatystów polskich do wytrwania w opozycyi zapewniając ich, że przez to zmuszą Gautscha do ustąpienia, poczem będzie mógł być utworzony gabinet czysto parlamentarny.

— Wiedeń. »Neue Fr. Presse« daje taki obraz sytuacyi. W miejsce optymizmu, występuje dziś sceptycyzm. — Wszystko zależy od konferencyi polaków z Gautschem. Polacy mimo innych twierdzeń, są dotąd zdecydowani przed upadkiem Gautscha wstrzymać się od wszelkiego współdziałania w zamierzonej parlamentaryzacyi gabinetu. Wprawdzie wiceprezes Abrahamowicz na posiedzeniu Koła zastrzegł się przeciwko temu, jakoby przywódzcy Koła prowadzili osobistą politykę, mimo to, po różnych objawach widać, że polityka Koła skierowaną jest w celu obalenia Gautscha. Także u niemców nie zapadło dotąd ostateczne postanowienie co do kompromisu. Jak u polaków, tak i u niemców występuje opozycya przeciw ministrowi Bylandtowi, którego uważają za głównego autora projektu reformy wyborczej i na niego zwalają całą winę złego podziału okręgów i rozdziału mandatów. Te objawy opozycyi przeciw Bylandtowi nie pozostaną bez wpływu na parlamentaryzacyą gabinetu. — Słowieńcy także są niezadowoleni z powodu tego, że niemcom w Krainie przyznano 1 mandat, a Szusterszic jest zirytowany o to, że o słowieńcach przy parlamentaryzacyi gabinetu wcale mowy nie ma. To jednak nie stanowi żadnej przeszkody w sytuacyi, która zależną jest wyłącznie od postawy polaków.

— Praga. (Czesi wobec przesilenia). »Narodni Listy« podają wiadomość z Wiednia o sytuacyi bez wszelkich komentarzy. Natomiast »Hlas Naroda« ostrzega młodoczechów przed polityką zbyt sangwiniczną. Organ agraryuszów »Wenkov«, zarzuca młodoczechom, że nie przyjęli proponowanej im przez agraryuszów ugody i że przystępują do parlamentaryzacyi gabinetu bez ich udziału.

Francya. Paryż, 27 kwietnia. Policya odbyła dziś rewizyą w redakcyi pisma katolickiego »La Croix« (krzyż). Rozpuszczono pogłoski, że znaleziono poszlaki dowodzące, jakoby poplecznicy pisma podniecali do zaburzeń przy ostatnich strejkach. »Agencya Havasa« donosi, że dokonano rewizyi także u kilku rojalistów. — Są to oczywiście plotki. Ministerstwo francuskie prawie całkiem socyalistyczne szuka kozła ofiarnego, na którego mogłoby złożyć winę za ostatnie rozruchy i strejki a niechcąc kompromitować swych przyjaciół socyalistów wskazuje na partyą katolicką i zwolenników rządów monarchicznych, jako sprawców nieporządku.

Ameryka. Bellevue (Teksas), 27 kwietnia. Wczoraj wieczorem przeszła nad miastem trąba powietrzna, która zniszczyła kilkadziesiąt domów. Kilkunastu ludzi poniosło śmierć, wybuchł także pożar, który wyrządził znaczne szkody.

Wiadomości z blizka i z daleka.

Poznań, dnia 28 kwietnia 1906 r.

Uczmy dzieci pisać i czytać po polsku!

* *Ekspedycya nasza* ma na sprzedaż znaczki z pelikanem po 2, 5 i 10 fenygów. Czysty dochód z tych znaczków przeznaczony na cele dobroczynne.

* *Język polski w szkołach poznańskich.* W dalszym ciągu dochodzą nas z miasta wiadomości, że wnioski tyczące się udzielania w szkole nauki języka polskiego, pozostają bez skutku. Pan Józef Zegarłowski w Poznaniu otrzymał na taki wniosek od rektora V szkoły miejskiej p. Ziebego krótką i węzłowatą odpowiedź treści następującej: »Na pismo Pana z dnia 17. 4. 06 r. uwiadamiam Pana, iż w szkole Wszystkich Świętych nauki języka polskiego się nie udziela. Podp. Ziebe, rektor«. — Podobnie nie osiągnął celu p. Franciszek Urbaniak z św. Marcina nr. 64. Zaraz po feryach zwrócił on się do rektora szkoły IV z wnioskiem, aby nauka religii po polsku udzielaną była jego synkowi Alojzemu, który uczęszcza do klasy II. Pan rektor wniosek wprawdzie przeczytał, ale oddał go zaraz chłopcu bez uwzględnienia. »Dz. Pozn.«

* *Ojciec* zdolnych i pilnych chłopców nie może zapłacić za nich szkolnego i odzywa się z prośbą o pomoc. Na zapytanie nasze, wystósowane do osób wiarogodnych, otrzymaliśmy odpowiedź, że warto wesprzeć pilnych chłopców. Składki przyjmuje nasza ekspedycya. ulica Wodna nr. 15.

* *Poszukujemy* miejsca dla uczciwego rodaka jako woźnego bankowego lub jako kursora dla Towarzystw. Polecony przez nas może w razie stawić kaucyą. Bliższych informacyi udzieli redakcya Wielkopolanina, ul. Dolna Wałowa nr. 1.

* *Zapytują nas,* kto ma na sprzedaż [illegible] tki. Zgłoszenia upraszamy przesyłać na [illegible] Redakcyi Wielkop. Dolna Wałowa 1, I p.

* *Z teatru.* Dziś w sobotę benefis [illegible] pana Staniewskiego, który już dwa sezony pracuje pożytecznie i chlubnie na naszej scenie. Odegraną będzie komedya Z. Przybyskiego i K. Junoszy p. tyt.: „Baby.“ — W niedzielę po południu o godz. 3 operetka w 3 aktach: „Nitouche.“ Ceny do połowy zniżone. — Tego dnia wieczorem po raz drugi „Baby.“ — W poniedziałek ostatnie przedstawienie. Odegraną będzie komedya pod tyt. „Azya Tuhajbejewicz.“ Abonament uchylony.

* *Poznań.* Aptekarze poznańscy na posiedzeniu uchwalili zamykać apteki, dla zwykłych sprzedaży artykułów o g. 9 wieczorem, nietylko w zimowych, ale i w latowych miesiącach. Dla nagle potrzebnych lekarstw są apteki zawsze otwarte w dzień i w nocy. — Jednakże za te nagłe przyrządzenie lekarstw pobierają apteki osobny dodatek do zapłaty dołączony.

* *Poznań.* Na radzie miejskiej dnia 25 bm. przewodniczący radzca Salz, wprowadził nowo obranych radzców, których zasługi wobec miasta pan przewodniczący podniósł i zaznaczył, że głównie (!) niemieckim żywiołom miasto rozwój ma do zawdzięczenia. Kanalizacyą Śródki nareszcie uchwalono, głównie z ciągłem nawoływaniem radnego pana Offierskiego, który radzie miejskiej i magistratowi nie dawał spokoju pod tym względem. Następnie sprawa utworzenia ogródków altankowych, na które żądano tymczasowo 3 tysięcy marek. W sprawie odnowienia ratusza, które uchwalono, rozchodzą się twierdzenia artystów budowniczych — jedni żądają, aby ratusz był w ciemnych kolorach, jak przystoi starożytnemu gmachowi — drudzy chcą [illegible] mieć odmalowanym barwnemi farbami. [illegible] i w tym projekcie ukrytą jest myśl wymalowania na froncie postaci Fryderyka II i jeszcze innego z panujących zamiast zaś tamtych nie zupełnie postaci królów polskich. Radny pan Drwęski przemawiał za ciemnym kolorem — poparło go kilku radnych niemców i żydów, oraz radni polacy, ale ten projekt nie uzyskał większości głosów i jaskrawe barwy odniosły zwycięstwo! Że też nawet w dziełach sztuki polityka obecna bywa przeprowadzaną.

* *Poznań.* Jak wiadomo, na Jerzycach umarł śp. dr. Sowiński, który był bardzo miłosiernym i chętnie spieszył z pomocą [illegible] Postawiono mu pomnik. Wiele osób przyrzekło dać składki na ten pomnik, który wykonała firma kamieniarska p. Michalskiego i Spółki. Koszta zrobienia i postawienia tego

pomnika jeszcze nie zupełnie zapłacone. Interesowani upraszają mieszkańców Jerzyc — z których niejeden doznał ulgi w chorobie, aby byli łaskawi dopełnić ofiarnemi datkami zapłaty za ten pomnik. Składki przyjmuje firma p. Michalskiego przy Alei naprzeciw hotelu francuskiego.

* *Poznań.* Pewien gospodarz polak zgłosił synka swego do gimnazyum Fryderyka Wilhelma. Dyrektor oświadczył, że chłopca przyjmie, ale musi on mieszkać u pewnej rodziny niemieckiej. Bardzo to ciekawy objaw zaprowadzania kultury!

* *Z polecenia* wydawców i autora »Czarnej księgi« otrzymujemy z prośbą o umieszczenie następujące pismo: »Pomyłki zawarte w »Czarnej księdze« dały powód pp. Stanisławowi Kraszewskiemu z Berlina i Tadeuszowi Chrzanowskiemu z Kościanek do sprostowania w »Dzienniku Poznańskim.« Sprostowanie p. K. było objektywne i względnie umiarkowane w wyrażeniach, p. Chrzanowski natomiast pozwolił sobie na wyzwiska i brvzganie błotem, którego by żadne inne szanujące się pismo na łamach swych nie zamieściło. — Niedalekim podłości musi być ten, który drugim bez wszystkiego podłość zarzuca: Co do sprawy samej to oświadczamy: 1) »Straż« z wydawnictwem »Czarnej Księgi« nie ma nic wspólnego; część jej starostów proszono o informacye; że takowe, obejmujące okres lat 20 nie mogły być zawsze ściśle to jest rzeczą naturalną. Również nie rozszerzała »Czarnej Księgi« »Straż«, lecz wydawcy sami. 2) Krzywda, jaka się stała niesłusznie wymienionym jednostkom lub osobom im bliskim będzie naprawioną i zmazaną przez odnośną publikacyą; ewentualną krzywdę tę musimy atoli poprzednio zbadać a od obowiązku naprawienia jej nie uchylimy się bynajmniej. 3) Panu T. Chrzanowskiemu odpowiadamy, chociaż po niewłaściwej napaści na odpowiedź nie zasługuje, że informatorem w sprawie Stanisławowa była osoba blizko mu stojąca: nie mogło nam przyjść nawet przez myśl, ażeby ona właśnie mogła nas mylnie informować. 4) Każdy objektywnie myślący przyzna, że wykaz obejmujący około 300 nazwisk, może zawierać niedokładności, zwłaszcza gdy trzeba było badać okres ostatnich lat dwudziestu; przeciwko zarzutowi wszelakiej złej woli protestujemy energicznie; dziełko jest napisane i wydane jedynie w celu powstrzymania ludu od sprzedawczykowstwa; dopiero gdybyśmy pomyłek i krzywd naprawić nie chcieli, dopiero wtenczas mieliby pokrzywdzeni prawo do wyrażania swego oburzenia. — Na karczemne wyzwiska i insynuacye nie odpowiadamy — wartość ich jakoteż wartość ich autora oceni sama należycie opinia publiczna.

* *W ostatniej* chwili jeszcze przypominamy czytelnikom naszym jutrzejsze przedstawienie na rzecz budowy śpitalika domu św. Jozefa na wielkiej sali Lamberta o godzinie 7 i pół wieczorem. Zakład ten oddaje niezliczone usługi nietylko ubogiej chorej dziatwie naszej w Poznaniu, ale z dobrodziejstwa jego korzysta w znacznej mierze i prowincya. Kuratoryum domu ś. Józefa rozpoczyna w tym roku budowę nowego obszernego gmachu urządzonego podług najnowszych wymagań hygienicznych w nadziei, że znana z ofiarności publiczność nasza nie poskąpi swej pomocy. Nadmieniamy jeszcze, że grane będą zupełnie nowe, nieznane i interesujące rzeczy, a między temi przepiękna ballada wieszcza naszego Adama Mickiewicza: „Powrót taty,“ uszczegółowana wyłącznie na ten cel w dwóch odsłonach, z muzyką, śpiewami i tańcem zbójeckim. Wieczór jutrzejszy niech będzie także dowodem dla urządzających pań, że umiemy ocenić ich zabiegi około podniesienia funduszu, potrzebnego na nową budowę śpitala. Spodziewamy się, że dla tak wzniosłego celu serca i ofiarność nasza będą otwarte i pospieszymy jak najliczniej na przedstawienie.

* *Aptekarz* p. Umbreit nabył od niemca p. Wittego majątek Przyborowo (Fürstenau) w pow. gnieźnieńskim. — Szczęść Boże!

* *Losy loteryjne* do V ostatniej klasy w bieżącej seryi należy wykupić do 3 maja do godz. 8 wieczorem.

* *Wielki czas* zabezpieczać się od gradu! Niezadługo ciepła nastanie temperatura powietrza, a z nią burze i grady. Wielu rolników byłoby w ubiegłym roku poniosło ogromne straty, gdyby się od gradu nie byli zabezpieczyli. Było to lato w grady obfite — kto wie czy i bieżące takiem nie będzie?

* *Gniezno.* Piekarze do zarządu cechu wybrali niemców, chociaż polacy mają znaczną większość.

* *Środa.* Właściciel p. Sliwiński sprzedał panu Lenzowi, niemcowi z Bydgoszczy majątek 500 mórg obszaru, za 80 tys. m. w Kokczynowie.

* *Jarocin* Hotel „Germania“ od kupca Adama nabyli za 73 tys. mk. pp. kelner Głombacki i kupiec Adamski, którzy przez długi czas byli kelnerami w hotelu Oschinsky'go. Przewłaszczenie nastąpi d. 1 lipca.

* *Smigiel* Pewien mularz powracał w zeszłą sobotę z roboty do domu. W lasku pod Poświętnem obozowała banda cyganów. Przechodził obok nich, a oni go napadli, zbili i odebrali mu 14 mk. Żandarm 4 cyganów uwięził, reszta uciekła.

* *W Książu* na zebraniu cechu ślusarskiego połączonego z kowalskim i blachnierskim, wybrano niemca p. Hermanna Stellera, cechmistrzem w miejsce pana Wrońskiego, który wynosi się do Berlina. Czy nie było rodaka odpowiedniego?

* *Oborniki.* W Gościejewie przechrzconem na Bülowsthal objawiła się u kolonisty Pfeifera choroba ospy.

* *Kępno.* Mieszkaniec B. odebrał sobie życie przez powieszenie się na powrozie. Skutkiem ciężkiej choroby popadł w melancholią.

* *Babimost.* W sprawie wykrycia sprawcy morderstwa popełnionego na rodzinie Greiserów policya rozwija wielce gorliwą czynność. Niedawno przybył komisarz kryminalny z Berlina, a teraz drugi jemu do pomocy, — ale bez skutku. Tymczasem uwięziono woźnicę Piątka, który wioząc wywar, pierwszy doniósł o tej zbrodni.

* *Strzelno.* W Sławsku (Kaisersthal) pożar zniszczył kolonistom dwie stodoły i chlewy. Inwentarz zdołano wyprowadzić, — ale spaliły się różne narzędzia rolnicze. Pogorzelcy byli na wszystko zabezpieczeni. Jaki to wzór dla naszych gospodarzy, którzy zabezpieczają budynki, ale wielu ani pomyśli o zabezpieczeniu inwentarza żywego i martwego.

* *Ostrów.* W pobliżu Witaszyc strażnik kolejowy Matuszczak dostał się pod pociąg — lokomotywa ucięła mu obie nogi. Umarł w drodze do lazaretu — pozostawił liczną rodzinę.

* *Berlin.* W osadzie Pichelswerder pod Berlinem znaleziono ciało samobójcy. Stwierdzono, że to był trup hr. Dąbskiego. Pochodził on z Poznańskiego, liczył lat 45. Podupadł majątkowo. W ostatnim czasie miał handel cygar w Charlottenburgu, a gdy interes nie szedł, zrozpaczony zabił się strzałem z rewolwera.

* *Hala* nad Saną. Tak dotąd ukochani włoscy robotnicy naraz stali się „laestige Ausländer“ uprzykrzonymi obcokrajowcami. — Przybyło ich 150 w miejsce strejkujących miejscowych, ale ich zniewolono do powrotu.

* *Berlin.* W parlamencie toczyły się w tym tygodniu ostateczne obrady nad projektem o dyetach dla posłów. Projekt jest tego rodzaju: Posłowie uzyskają bezpłatne bilety na podróż na tydzień przed otwarciem i tydzień po zamknięciu parlamentu. „Dziennik Berliński wyraża powątpiewanie czy członkowie parlamentu zgodzą się na ów projekt — który w dalszym ciągu brzmi: Podczas sesyi pobierać będą posłowie 500 marek co 1 stycznia, 1 lutego, 1 marca i 1 kwietnia — a w dniu odroczenia lub zamknięcia sesyi tysiąc marek. Za każdy dzień, w którym poseł opuścił posiedzenie, odciąganą będzie suma 30 marek od następnie przypadającej raty. Każdy poseł musi własnoręcznie zapisywać się w osobną listę w celu kontroli swojej obecności. W razie śmierci posła otrzyma jego żona przypadającą ratę. W związku z dyetami ulegnie zmianie § 28 konstytucyi, według którego do powzięcia uchwał musiało być w Izbie najmniej 199 obecnych posłów. Dodano nowy ustęp, opiewający, że uchwały co do regulaminu Izby, zamykania dyskusyi itd. nie będą wymagały określonej liczby obecnych posłów. Przepisy nowyższe o dyetach są dla posłów wręcz upokarzającemi i wątpimy, czy parlament pozwoli posłów za tę parę groszy, które rząd im chce przyznać, traktować jak żaków szkolnych.

* *Kalendarz.* Niedziela, d. 29 kwietnia rb. Piotra m. Wschód słońca o godz. 4, minut 36, zachód o godz. 7 min. 20.

Poniedziałek, dnia 30 bm. Katarzyny.

Ruch w Towarzystwach.

* *W niedzielę* dnia 29 bm. w południe o godz. 1 pół odbędzie się w Domu Katolickim ogólne zebranie cieśli polskiego Związku zawodowego w Poznaniu. Na porządku obrad ważne sprawy, Zarząd.

* *Wspólna* wycieczka Tow. polsko-katolick. Terminatorów pod wezw. św. Alojzego w Poznaniu odbędzie się w niedzielę dnia 29 bm. o godz. 2 i pół po poł. do Urbanowa. Punkt zborny sala zebrań. W razie niepogody odbędzie się zebranie. Zarząd.

* *Zwyczajne* zebranie Tow. wstrzemięźliwości „Jutrzenka“ odbędzie się w niedzielę, dnia 29 bm. o godz. 7 i pół wiecz. w Domu św. Józefa. Na porządku obrad odczyt oraz inne ważne sprawy. Zarząd.

* *Zwyczajne* zebranie filii stelmachów polskiego Związku zawodowego w Poznaniu odbędzie się dziś w sobotę dnia 28 bm. wiecz. o godz. 8 i pół w lokalu pana Kubickiego, Wielkie Garbary nr. 43. Na porządku obrad ważne sprawy. Zarząd.

* *Zebranie* wydziału krawieckiego Towarzystwa Młod. Przemysłowców odbędzie się w poniedziałek, dnia 30 bm. Na porządku obrad ważne sprawy. Zarząd.

* *Walne zgromadzenie* męzkiego Towarzystwa św. Wincentego a Paulo, odbędzie się w Poznaniu na sali podominikańskiej jutro w niedzielę, dnia 29 kwietnia o godz. 6 wieczorem. Zarząd.

* *Baczność!* Zebranie krawców filii polskiego Związku zawodowego odbędzie się w niedzielę dnia 29 bm. o godz. 2 po południu w lokalu p. Szymańskiego przy ulicy Wodnej nr. 27. Na porządku obrad ważne sprawy. Zarząd.

* *Walne zebranie* (ciąg dalszy) Kat. Tow. Rzem. Polskich w Poznaniu odbędzie się we wtorek dnia 1 maja wiecz. o godz. 8 i pół na sali Domu Katolickiego, św. Marcin 69. Na porządku obrad wykład p. Krajny: „O wyborach do izby rzemieślniczej“, wybór chorążego i inne ważne sprawy. — Zarazem donosimy, że msza św. na intencyą rozwoju Tow. odbędzie się w niedzielę, 29 bm. rano o godz. 8 w kościele farnym. Wieczorem na sali Domu Katolickiego wieczornica z zabawą. Zarząd.

* *Zwyczajne* zebranie Tow. wstrzemięźliwości „Jutrzenka“ odbędzie się w niedzielę dnia 29 bm. o godzinie 7 i pół wiecz. na sali Dominikańskiej. Na porządku obrad odczyt oraz wybór komisyi zabawowej. Zarząd.

Obrona Prawna.

* *Panu* W. K. O. nr. 22 odpowiadamy: Za szkodę przez syna pana pryncypałowi wyrządzoną, nie jesteś pan odpowiedzialny, tylko syn sam, jeżeli szkoda z jego winy powstała.

Od Redakcyi.

* *Panu* W. O. w Gołańczy. Redaktor także wszystkiego wiedzieć nie może, mianowicie trudno dowiedzieć się kto ma na sprzedaż fretki. Zazwyczaj tego rodzaju sprawy załatwia się przez anons np. tego brzmienia: Kto ma na sprzedaż fretki, niech się zgłosi do N. N. — lub tym podobnie.

Poznański targ na bydło z dnia 27 kwietnia 1906 r. [Sprawozdanie urzędowe]. Zwieziono lub spędzono:

57	sztuk	bydła rogatego
176	„	cieląt
68	„	owiec
12	„	kóz
175	„	świń
554	„	prosiąt

Razem 1037 sztuk zwierząt.

Płacono za 50 kilogramów wagi żywej:

Rogacizna: Stadniki i jałowice: I kl. — do — mk. II kl. 34—35 m. Jońce I kl. — do — mk. II kl. 34—35 mk. III kl. 30—32 mark. Krowy I kl. —00 mk. II kl. 30—33 m. III kl. 20—24 mk.

Krowy dojne: I kl. —00— mk., II. kl. 280—330 mk., III. kl. 200—230 mk. za sztukę

Cielęta: I kl. 57—58 mk. II kl. 48—53 mk. III kl. 40—45 mk.

Owce: I kl. —00— mk. II kl. 31—32 m. III kl. —00— mk.

Nierogacizna: I kl. 52—53 mrk. [jałowe wyżej], II kl. 50—51 mk., III kl. 46—48 m. IV kl [maciory] 44—48 mk., tuczniki —00— mk.

Prosięta: 33—51 mk. za parę.

Interes był spokojny — Targ uprzątnięto

Tak:

— tylko tak wygląda paczka prawdziwej „Kathreinera kawy słodowej! — Naco zważać przy zakupnie!

Restauracya

w Poznaniu, dobrze prosperująca, z salką stósowną do zebrań towarzyskich i zabaw familijnych, zaraz lub od 15-go maja pod bardzo korzystnemi warunkami wskutek choroby właściciela do sprzedania. Do objęcia interesu potrzeba 800 mk. Zgłoszenia przyjmuje eksped. Wielkopol. pod nr. **2770.**

Mam na sprzedaż:

Wieś rycerską

920 mórg.

Folwark 500 mórg dobrej ziemi i budynki przy mieście

Folwark 230 i 120 mórg.

2 gospodarstwa we wsi kościelnej, 2 klm. od kolei, bardzo korzystne kupno, **270 mórg,** koło Poznania, również **mniejsze gospodarstwa** z dobrą ziemią i budynkami.

Kostrzewski,
Dom komisowo-rólniczy,
Poznań — Petristr. 5.

PANNA do krawiecczyzny do ręki potrzebna i **uczennica** niech się zgłosi.
Ul. Piotra 9, parter.

Interes rzeźnicki

z powodu okoliczności zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia piśmienne do eksp. Wielk. pod nr. **2767.**

Ładny meblowany pokój

jest zaraz tanio do wynajęcia.
St. Mikulski,
ul. Wodna 26, II piętro.
Róg ul. Klasztornej.

Baczność! Baczność!

Piękna restauracya w najlepszym położen. przez śmierć właściciela zaraz do wydzierżawienia. Obrót roczny 20 tys. mk. do objęcia potrzeba 4 tys. mk.

Gościniec w wielkiej wsi kościelnej i domin. **gospodarstwa** 120, 38 mórg pod korzystn. warunk. do sprzed. Znaczek na odpowiedź. Bliższych wiadomości udzieli
Górski, Posadowskystr. 2.

Ucznia

pożądnych rodziców przyjmie natychmiast
W. Pospieszny,
mistrz krawiecki w Grodzisku.
Za dobrą naukę gwarantuje się.

Potrzebni **urzędnik i pisarz** gosp. w średn. wieku, kilku **służących, kucharzy i ogrodników,** 2 z usług kaw. **forczpan** kaw. do miasta, **gospodyni, pokojówka i panna służ.**
Pośrednik miejsc,
Stanisław Taczyński,
Posen, Ritterstrasse 10.

Gdzieby mógł **cukiernik** rodak mieć powodzenie?
Zgłoszenia przyjmuje ekspedycya Wielkopolanina pod nr. **2763.**

Dziewczę 15—16 lat, wiejskie, uczciwe, potrz. do państwa bezdz. w służbę Zasługi mniejsze, służba bardzo lekka. Zgłoszenia do eksp. Wielk. pod nr. **2761.**

Potrzebna

posługaczka

codziennie od 10—12 przed połud
Św. Marcin 58, II p.

Do mej destylacyi potrzebuję zaraz

2 uczni

z uczciwej rodziny
Leon Zehr,
w Śmiglu Schmiegel.

Ul. Berlińska 20. obok **M. Schneidra.** **Parfumerya Violetta** **Ul. Berlińska 20.** obok **M. Schneidra.**

Spieszna, zupełna wyprzedaż

całego składu, z powodu zupełnego zaniechania

po cenach niebywale tanich!

W niedzielę 29 i poniedziałek 30 kwietnia br.

o ile zapas starczy, sprzedawanym będzie **wielki zasób perfumów** w eleganckich pudełkach z wyborową wonią, **wszystkie teraz po 45 fen. sztuka.**

Dalej zapas mydła toaletowego w kartonach po 3 kawałki, pomiędzy niemi mydełka prawdziwe francuzkie (Savonnerie Cosmyder Paris) po każdej mężl wej cenie.

Inne mydła toaletowe już po 3 sztuki za 18 fen.

Perfumy po 12 i 15 f. za but. Eau de Cologne but. 7 f. Double Eau de Cologne podwójna but 40 f. Olejek łopianowy 3 but 18 f. Mydło liliowo-mleczne 3 kaw. tylko 33 f. Najlepszy gatunek Bay-Rum woda na włosy już po 45 fen. za but. Woda do ust wszelkiego rodzaju. Puder, artykuły toaletowe, szczoteczki do zębów 10 f. grzebienie do czesania, przepaski na wąsy 12 f. Szczotki do głowy i do garderoby, perfumy wszelkiego rodzaju itd. **po bajecznych cenach.**

Proszę zważać na okna wystawne.

Nigdy nie powracająca sposobność kupna! Całkowita wyprzedaż! Ściśle rzetelne polecenie!

Walne Zebranie

podpisanej Spółki odbędzie się **18 maja br. o godz. 2 po południu w lokalu bankowym.**

PORZĄDEK OBRAD:

1. Sprawozdanie kasowe za rok 1905, uchwała co do podziału zysków, przyjęcie bilansu i udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej pokwitowania.
2. Wybór 5 członków Rady Nadzorczej.
3. Przedłożenie sprawozdania z odbytej rewizyi związkowej.
4. Uchwała kwoty, do której depozyta mogą być przyjmowane.
5. Wnioski bez uchwał.

Sprawozdanie kasowe za rok 1905 wyłożone od jutra w lokalu bankowym.

Grodzisk, dnia 24 kwietnia 1906.

Bank Ludowy

Eingetragene Genossenschaft mit unbeschränkter Haftpflicht.

J. Krzyżankiewicz, prezes Rady Nadzorczej.

Bilans — Bilanz

per 1 stycznia — Januar 1906.

AKTYWA			PASYWA
	1.	Udział — Geschäftsantheil	99278,05
321624,10	2.	Weksle — Wechsel	
20000,—	3.	Akcye — Aktien	
	4.	Depozyta — Spareinlagen	249600,11
	5.	Fundusz rezerwowy — Reservefonds I	17614,91
	6.	Rezerwa specyalna — „ II	4495,58
288,94	7.	Koszta procesowe — Processkosten	
28536,65	8.	Banki — Banken	
9148,—	9.	Gotówka — Baarbestand	
	10.	Do dyspozycyi Walnego Zebrania — Zur Disposition der Generalversammlung	8579 04
379597,69			379597,69

Liczba członków. — Mitgliederzahl.

Z roku 1904 na 1905 przeszło — Vom Jahre 1904 gingen auf 1905 über	413
W roku 1905 przybyło — Im Jahre 1905 sind beigetreten	26
	439
W roku 1905 ubyło przez wystąpienie śmierć — Im Jahre 1905 sind durch Austritt und Tod ausgeschieden	20
Na rok 1906 przechodzi członków — Auf das Jahr 1906 gehen Mitglieder über	419

Grodzisk, dnia 24 kwietnia 1906.
Graetz den 24. April 1906.

Bank Ludowy

Eingetragene Genossenschaft mit unbeschränkter Haftpflicht.

B. Andrzejewski. C. Kindermann. W. Alexandrowicz.

Poszukuję zaraz i od św. Jana: gospodyń na probostwo i do dworów **kuchmistrzyń, bon frebl., panien służących, kucharek, pokojowych, praczek, niianiek. Spieszne** zgłoszenia przyjmuje

Antonina Wesołowska,
»Stellenvermittlerin«
Posen, Wilhelmstrasse nr. 18,
Telefon 1645.

Gospodarstwo

moje, obszaru 62 mórg, w tem 4 morgi łąki, nowe, masyw budynki, zamierzam z powodu stósunków familijnych za cenę przyst. sprzed.

Gottfried Kaleske,
Zwolno-Hauland b. Santomischel.

Co to jest „Smakotuk"?

„Smakotuk" jest to Patentem zastrzeżony jedynie prawdziwy i rzetelny środek pożywny dla świń.
„Smakotuk" działa na smak i na tuk wprost zadziwiająco. Chroni także od chorób, sztywnienia nóg i sprawia olbrzymie ciężary tuczników.

Tysiące uznań
i pochwał świadczą o dobrym skutku.

Tylko 1-2 fenygi
kosztuje codzień domieszka „Smakotuku" na 1 świnię

Każdy wydatek
sowicie się zapłaci.

Darmo i franko
otrzyma każdy czytelnik „Wielkopolanina" sposób żywienia świń, skoro poda swój adres.

W czasie obecnej drożyzny mięsa mogą w krótkim czasie hodowcy świń zebrać grube talary, odżywiając świnie „Smakotukiem".

Aby każdego przekonać o rzeczywistej dobroci „Smakotuku" wysyłam odtąd za zniżoną cenę **pół worka za 2,50 mk., cały worek za 4 mk. i franko w dom.**

Adres:

Fabr. des „Smakotuk"
J. Żmijewski, Graudenz No. 22.

Już wyszła „Garderoba dziecinna"

na maj 1906, z kolorową tablicą mód i tablicą kroju. **Do nabycia w księgarniach.** Skład główny ma **Wł. Wilak, księgarnia w Poznaniu, ulica Szewska.**

Potrzebni: **kasyer domin.** kawal. na 800 do 1000 mk. zaraz, **nauczycielka** nieegzam., muzyk. na 500 mk.
Pośrednik posad dla urzędn. gosp., nauczycielek i oficyal. dworskich.

Franciszek Niedzielski,
Poznań — Posen, Bäckerstr. 1
Telefon No. 1633.

Panny

biegłe do spódnic i staników, poszukuje zaraz

Walerya Łukowska,
ul. Bismarka 5.

---

2 pomocników krawieckich

tylko na stalowaną robotę na stałe zatrudnienie przyjmie natychmiast

W. Pospieszny,
mistrz krawiecki w Grodzisku.

Osoba

w średnim wieku **poszukuje miejsca** u starszej samotnej pani za wyręczycielkę w domowem gospodarstwie. Zgłosz. proszę przesł. do eksped. Wielkop. pod nr. 2754.

Słodkie słodowe piwo

(dyetyczno-zdrowotne piwo)
bezalkoholiczne, polecone przez lekarzy
Wielka butelka 8 fen.
Browar Kislinger'a.

Używane
drzwi pokojowe

z futrami, stare cegły, kaflane piece i kotliny ma **bardzo tanio do oddania.**
Robert Kroner & Co.,
ul Szeroka 25 I p.

Żadka okazya kupna!

Z powodu kupna folwarku, zamierzam sprzedać moją

destylacyą

wraz z **domem,** na który jest konsens na hotel, z zajazdem i stajniami, w środku rynku, w najlepszem położeniu, w domu tym znajduje się skład kolonialny i delikatesów, oraz stolarnia z składem mebli, wszystko wyzierżawione, kamienica 3-piętrowa, zupełnie nowa. Wpłata 20,000 mk., reszta może pozostać na dłuższe lata na hipotece.

J. Grześkowiak,
Śrem — Schrimm.
„Pod złotą kulą".

W mieście pow. prowincyi poznańskiej jest wielki

gościniec

z wielk. zajazdem, sklepem i wielk. ogrodem, tuż pomiędzy dwoma katolickiemi kościołami położony, do sprzedania. Oferty do ekspedycyi Wielkopolanina pod nr. **2772.**

Panny do krawiecczyzny

oraz **uczennice** mogą się zaraz zgłosić. **Janiszewska,**
ul. Długa nr. 14.

---

13 mórg dobrej ziemi

z nowemi budynkami, tuż przy kolei, gdzie się znajduje kilka fabryk, za przystępną cenę zaraz do nabycia.

S. Szczepaniak,
Minikowo p. Louisenhain, Bz. Pos.

Szukam **dzierżawy folwarku** 200 do 300 mórg zaraz.
Oberża dobra jest zaraz do dzierżawy.
Kram kolonialny tanio do odkupienia.
Gościniec gosp. od 1. 7. 06 do dzierżawy.
Proszę o spieszne osobiste zgłosz.

A. Balcerek, St. Lazarus.
Posen W. 3. Prinzenstr. 2.
Przystanek kolei elektr. Alleestr.

Potrzebni zaraz: **kamerdyner** kawaler lub żonaty na 450 mrk., **gospodyni** z gotow. i prasow. do 1 pana na wieś na 300 marek, **gospodyni** do niem. dworu na 300 mk., **młody służący** do miasta do 1 pana na 300 mk. i liberyą, **pisarz gosp.** kawal. na 400 mk., **włódarz** żon. z zacięźn. na folwark, **owczarz** żonaty na 180 mk., deputat i tantyemę. Spieszne zgłosz. z świad. przyjmuje Pośrednik miejsc

Franciszek Niedzielski,
Posen, Bäckerstr. 7.
Telefon No. 1036.
[Od lipca mam wybór miejsc rozmaitych do dworu].

Z powodu całkowitego zwinięcia

mego od lat 30-tu istniejącego interesu urządzam

wyprzedaż

wszystkich towarów

po znacznie zniżonych, nadzwyczaj tanich cenach.

Najlepsza sposobność dla każdego, który swe potrzeby chce jaknajkorzystniej zakupić.

Sprzedaż rozpoczyna się

30 kwietnia br. tylko za gotówką!

Michaelis Oelsner,

Skład sukna, manufaktury i towarów modnych.

Stary Rynek 98.

Nakładem drukiem sr. Chociszewskiego — w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Józef Szmyt w Poznaniu.

Proszę zważać na moją
Wystawę
kapeluszy damskich
w lokalu wystawnym
ul. Berlińska nr. 18.

M. Schneider, Poznań

ulica Berlińska nr. 19.

Nowość!
Materyał dekoracyjny
do okien 65 cm szeroki, prawdziwy w praniu, niebieski, różowy, złoty, rezedowy itd. metr **98** fen.

Materye wełniane.

Materye na bluzki	modne paski i kraty metr 1,25, 95 i	85 fen.
Materye na bluzki	angielskie nowości metr 2,40, 1,55 i	1.25 M.
Materye angielskie	w pięknych kolorach metr 1,45, 1,10 mk. i	95 fen.
Materye czarne	najnowsze w sezonie białe czarne kraty metr 2,40, 1,40 mk. i	75 fen.

Materye do prania.

Imitowany muślin	w pięknych kolorach metr 65, 42 i	28 fen.
Płótna na suknie	w najnowszych kolorach metr 1,15 mk. i	38 fen.
Batysty jedwabne	metr 98, 75 i	45 fen.
Materye tenisowe	modne w sezonie ulubiony artykół sezonowy metr 95 i	75 fen.

Dywany.

Dywany pluszowe Axminster 130×200 cm	7.75 M.
Dywany pluszowe Axminster 160×235 cm	14.75 M.
Dywany imitacya japońskich 200×300 cm	15.00 M.
Dywane pluszowe 200×300 cm	22.50 M.

Firany.

Firanki angielskie tiulowe teraz metr 45 i	65 fen.
Firanki odpasowane teraz okno 3,50 i	4.75 M.
Story angielskie tiulowe teraz sztuka 2,50 i	4.50 M.
Rolosy z dymki, gipiurowe teraz okno 2,50 i	3.75 M.

Odpasowane suknie 4.95 M. 6.75 M. 8.50 M. 12 do 42.00 M.
jedwabne, batystowe, muślinowe, płócienne
w wielkim wyborze.

Odpasowane bluzki wiedeńskie
w pięknych haftowanych deseniach
w wielkim wyborze
począwszy od **3.85** M.

Dopóki zapas starczy! **Nadzwyczaj tania okazya!** **Dopóki zapas starczy!**

Obsady, borty, taśmy tylko modne	teraz metr 10 5 i	3 fen.
Guziczki patentowe czarne, białe	teraz tuzin 10 i	5 fen.
Gumy na podwiązki gładkie i w pasy	metr teraz	12 fen.
Obsady do bielizny białe i kolorowe	metr 5 i	2 fen.
Lisztwy do sukien aksam. i włosian. 12 cm szer. 4 m teraz		38 fen.
Śpilki do włosów czarne i kolorowe	sztuka 3 i	1 fen.
Koronki i wstawki walencyen.	kupon 4 mtr. 78 i	33 fen.
Krawatki damskie gipiur.	teraz 25 i	12 fen.
Kołnierzyki damskie. płóc. z haftem madeira	3 sztuki	1.25 M.

Paski (złote)	sztuka teraz	88 fen.
Paski skórkowe	sztuka teraz 98 i	48 fen.
Paski damskie jedwabne, czarne i kolorowe	68 i	38 fen.
Paski gumowe z eleg. zameczkiem i agrafą metal.	teraz sztuka	95 fen.
Paski skórkowe glazowe z guziczkami	sztuka	48 fen.
Kokardy damskie jedwabne i szyfonowe	sztuka	25 fen.
Kołnierze gipiurowe do wyboru	sztuka 68 i	38 fen.
Krawaty damskie do wiązania jedwabne	sztuka	48 fen.
Krawaty damskie do kołnierzy stoj. i wykład.	sztuka	25 fen.

Szyfon jedwabny 100 cm szer. biały, czarny i kol.	metr	48 fen.
Woalki damskie czarne i białe w pęczki	teraz 20 i	10 fen.
Wstążki, liberty 12 cm szerokie	metr	25 fen.
Wstążki tafetowe czysto jedw., 12 cm szerokie	teraz	44 fen.
Wstążki do włosów do wyboru	12, 8 i	5 fen.
Kamizelki męzkie białe i kolorowe	dawn. 3,45 teraz	1.95 M.
Kołnierzyki męzkie 4× płóc. w wszystk. wielk.	3 sztuki	95 fen.
Koszule wierzchnie kol. prawdz. w praniu w piękn. kol.	teraz	2.75 M.
Garnitury kolorowe półkoszulek i para mankiet	teraz	58 fen.

Rękawiczki damskie	teraz para	15 fen.
Półrękawiczki paryzkie	teraz para	15 fen.
Rękawiczki damskie z 2 guziczkami	teraz para	35 fen.
Rękawiczki damskie nieciane lniane	teraz para	20 fen.
Pończochy damskie lekkie, trwałe czarne	para	23 fen.
Pończochy damskie czarne, igliczkowe	teraz	25 fen.
Pończochy damskie ang. długie czarne i kolorowe	para	48 fen.
Skarpetki męzkie wigogne trwałe	teraz	25 fen.
Skarpetki męzkie makko trwałe, beżowe i popiel.	para	23 fen.

Partya **parasolek**

Serya	I.	II.	III.
dawniej	1.65	2,45	3,85
teraz	95	1.45	2.25

Wielka partya resztek
koronek i wstawek tiulowych, gipiurowych i walencyenki
nadzwyczaj tanio!!!

950 par rękawiczek damskich glacé z 2 guz patent czarne, białe i kol. para **1.25** M.

Zamówienia od 20 mk. począwszy franko! **Próby wysyłam franko!**

Nuty na fortepian!
Wieniec
ulubionych melodyi narodowych
w łatwym stylu ułożonych na fortepian
przez **K. Petersa.**
Zbiór ten zawiera najpiękniejsze nasze pieśni w pięknym i łatwym układzie.
Cena tylko **1,50** mk., z franco przesełką **1,60** mk.

Nuty na fortepian!!!
101 tańców za 3 marki!!
na fortepian na **dwie ręce** w łatwym układzie, zawierających **44** walce, **21** marszy, **7** galopad, **16** polek, dalej polki mazurki, kontredanse, lansiery, gawoty itd. najznakomitszych kompozytorów.
Cena **tylko 3,20 mrk.,**
z fr. przesełką
Poleca i przesela odwrotnie
Fr. Chocieszyński,
Poznań — Posen O. 15.

Wiatrak
z francuzkiemi kamieniami, oraz **dom** mój z pięknym owocowym ogrodem, położony przy ulicy mam zamiar natychmiast pod bardzo korzystnemi warunkami sprzed. Zgł. do eksp. Wielkop. pod nr. **2698.**

Poszukuję gościńca
połączonego z handlem kolonialnym we wsi kościelnej zaraz lub od 1 lipca br. Zgłoszenia przyjmuje **J. Paluch,** organ. w Wągrówcu.

KAMIENICA
piętrowa, z dwoma składami, pomieszkaniami na parterze i piętrze, (obecnie drogerya prosperująca), z ogrodami i łąkami w ożywionym mieście Barcinie, w rynku, jest zaraz z wolnej ręki na sprzedaż. Wpłaty około 15000 marek, reszta pozostanie na gruncie. Zgłoszenia osobiste przyjmuje
M. Janiszewski, Szczepanowo p. Barcin.

Interes wiktualny z **maglą** w dobrym biegu jest każdego czasu do sprzed.
Wielkie Garbary 8.

Ul Strzelecka nr. 20
na parterze, I i II ptr. są nowo odnowione
pomieszkania
o 5 i 6 pokojach, kuchni, z wszelkiemi przynależytościami zaraz do wynajęcia Bliższych wiad. udzieli
Leopold Goldenring,
Stary Rynek 45.

Pomocnik borowy
zarazem **strzelec szuka miejsca** od 1. 10. br. Łask zgł. do eksped. Wielkop. pod nr. 2715.

PANNA
z porządnej familii, mająca chęć wyuczenia się **wiejskiego gospodarstwa** potrzebna zaraz na **folwark** pod **Gniezno.**
Zgłoszenia przyjmuje ekspedycya Wielkopolanina pod nr. **2689.**

Parcelacya.

Gospodarstwo 173 mórg ziemi włącznie dobrych budynków z pełnym inwentarzem, dobrych łąk, należącego do właściciela pana **P. Wiczyńskiego w Rewirze** pod Skokami będę **w środę,** dnia **2 maja br.** od godz. **10 w gościńcu tamże** w całości lub w pojedyńczych parcelach pod bardzo korzystnemi warunkami sprzedawał a nie licytował publicznie najwięcej dającemu. Resztę pieniędzy zostawimy na długie lata
F. Loewenthal, Poznań, pl. Sapieżyński 8.

Kasa oszczędności
Banku Rolniczo-Przemysłowego
Kwilecki, Potocki & Sp.
Przyjmuje na oprocentowanie wkładki każdej wysokości od 1 marki począwszy płacąc od **3 do 4 i pół procent** wedle umowy.

Stary, renomowany, dobrze zaprowadzony
Gościniec
z urządzeniem hotelowem, z stałą, wierną klientelą, bardzo znaczny interes w zwyczajnym wyszynku, jest z powodu śmierci właściciela zaraz korzystnie na sprzedaż. Roczny obrót około 30,000 mk. Do przejęcia potrzeba 15,000 mk Reflektanci, władający obu językami krajowemi zechcą się zgłosić do ekspedycyi „Wielkopolanina“ pod nr. **2624.**

Co tylko wyszło:
Mapa
Wielk. Księztwa Poznańsk.
zawiera wszystkie miasta, wsie, stacye kolei, drogi, jeziora, rzeki i t. d. **Najdokładniejsza ze wszystkich. — Cena 1,10 mk. z fr. przesełką.**
Poleca i przesela odwrotnie
Fr. Chocieszyński,
Poznań — Posen.

Na sezon letowy
polecam
letnie mieszkania
w miejscu wycieczek, blisko Poznania, na wsi ślicznie położonej, przy królewskich borach i jeziorze, w bardzo zdrowej okolicy, **pokoiki** skromnie umeblowane już od 15 mk. miesięcznie, także z utrzymaniem lub bez. Na życzenie oblicza się tanio powózkę z dworca.
Proszą Szanownych rodaków o łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa, kreślę się
z wysokim szacunkiem
Fr. Rogacki, oberżysta
Promno, poczta Pobiedzisk (Pudewitz).

2 ogrodowczyków
z porządnej rodziny, którzy już byli w ogrodzie zatrudn. przyjmie zaraz **Ogród pałac.** w **Gościeszynie** pod Wolsztynem. Bliższych szczegułów udzieli
Fr. Przybylski, ogrodnik tamże.

Poszukuję do mej fabryki likierów natychmiast młodszego
destylatora
katolika, władającego dobrze językiem niemieckim. Pensya mies. 40—45 mk. i wolne utrzymanie. Oferty z odpisem świadectw i fotografią uprasza
Józef Sabatowski,
Dellwig Reinland.

Poszukuję zaraz lub od 1 lipca
chłopca do kredensu
musi być zdrów, silny, w wieku około lat 18-stu. — **Turno,** — **Objezierze** p. Obornik.

Pisarza gospodarcz.
przyjmie zaraz lub później
Dom. Gogolewo p. Niepart.

Poszukuję starszej, porządnej
osoby
do wychowania dziecka zaraz lub później. Zgłoszenia uprasza się do eksped Wielkop. pod nr. **2686.**

Dziewczę do dziecka na cały dzień może się zgłosić zaraz **Sokołowska,** ulica Ludwiki nr. 7.

Poszukuję
dzierżawy gościńca
na wsi zaraz lub od 1. 7. 06. Zgł. przyjmuje ekspedycya Wielkopolanina pod nr. **2752.**

Saponin,

wyrób chemiczny, pierze bieliznę

bez mydła.

Tarcie zbyteczne. Pod gwarancyą nieszkodliwy.

Kto spróbuje przekona się o czarujących skutkach i będzie polecał

Saponin

znajomym.

Do nabycia we wszystkich składach drogeryjnych i kolonialnych w pacakach

po **25** fen.

Gdzie nie ma na składzie wysela się wprost **8 paczek za 2 mk.** franco za zaliczką lub poprzedniem nadesłaniem.

Chemiczna fabryka „SAPONIN"

C. Nagórski, Pr. Stargard 3.

Ma na składzie: **w Śremie:** M. Kłosowski, J. Konopiński, E. Filipowski, W. Lampa; **w Kościanie:** W. Brzeziński; **w Zbąszyniu:** E. Tuczyński, T. Bojan, A. Żołnierkiewicz; **w Buku:** M. Siuchniński, J. Chylewski, M. Szczodrowski.

Interes zał. r. 1906. — **Interes zał. r. 1906.**

Stęszewo.

Szanownej Publiczności miasta Stęszewa i okolicy polecam się do wykonania **wszelkich prac w zakres budownictwa wchodzących,** specyalnie zaś

do robót mularskich i ciesielskich.

Usilnem staraniem mojem będzie, rzetelną pracą, skorą obsługą, oraz cenami możliwie przystępnemi zjednać sobie zadowolenie i zaufanie Szanownej klienteli

K. Mroczkiewicz,

budowniczy **w Stęszewie.**

Darmo

i franko wysyłamy nasz ślicznie ilustrowany katalog **zegarków towarów złotych i srebrnych. Dobry zegarek cylindrowy,** 6 kamieni, złote wskazówki i brzegi **7 mk. dalej remontoar, 2 trwałe srebrne kapsułki, 2 podwójne złote brzegi,** 10 kamieni **12 mk., złoty zegarek damski rem.,** 10 kamieni **17 mk.** Na każdy zegarek daję **3-letnią gwarancyą piśmienną.**

Wiele uznań i podziękowań.

Wymiana dozwolona, albo pieniądze zwracam. — Wysełka za zaliczką

Berl. Versandhaus W. Davidowitz & Co.

Berlin, Brückenstrasse 5 a.

Saletrę chilijską tomasówkę superfosfaty i kainit

— ma zawsze na składzie —

TEODOR MÜLLER,

św. Marcin 62.

Czcigodnemu Duchowieństwu i Szanownej Publiczności polecam

skład gotowych krat żelaznych

kutego żelaza własnej roboty na jeden, dwa lub więcej grobów, krat i do Bożychmąk.

Stanisław Brzozowski,

mistrz ślusarski, fabryka dla budowli i krat,

Poznań. Wielki. Garbary nr. 45.

Ausgezeichnet durch die Kgl. Preuß. Staatsmedaille.

Mohra

Mohra Margarine Mohra

schäumt, bräunt und duftet beim Braten gleich Naturbutter.

wird aus den besten Rohmaterialien hergestellt und mit Milch und süßer Sahne verbuttert.

ein vorzügliches Nahrungs- u. Genußmittel auf Brot gestrichen.

Mohra

feinste Delicatess-Margarine ist überall zu haben.

Zastępca: **Georg Goldner,** Posen O. 1, ul. Wilhelmowska nr. 17-a.

Mydło Regera

Kto chce mieć najlepsze mydło do prania, powszechnie znany gatunek **mydło Regera,** niech wyraźnie **mydło Regera** żąda, gdyż jest wiele naśladownictw; te naśladownictwa zaś są, co do gatunku gorsze, a co do wagi lżejsze. Uważać dla tego trzeba na znane opakowanie, które koniecznie nazwę

„Mydło Regera"

mieć musi.

Cena paczki funtowej tylko 30 fen.

Jedyna

jeneralna ajentura i główny skład

S. Żychliński

w Poznaniu.

Cygara w największym wyborze.

Folwark Czerlejno

pod **Kostrzynem** obejmujący 400 mórg wyłącznie **pszennej i drenowanej ziemi** w najpiękniejszej okolicy powiatu Sredzkiego położony, z całkowitym żywym i martwym inwentarzem, **dobremi budynkami (dwór o 9 pokojach) kościół, szkoła i kolejka w miejscu,** ma na sprzedaż pod korzystnemi warunkami

Bank Parcelacyjny

E. G. m. b. H.

we Wrześni (Wreschen).

Okowita do palenia

Marka „Herold"

30 fen. ca. **90** Vol.-Proc. } Orig. butelka excl. szkła.

33 fen. ca. **95** Vol.-Proc. }

Wszędzie do nabycia

Centrala dla zużytkowania okowity G. m. b. H.

Berlin W. 8.

Polecając się łaskawej Publiczności, donoszę, że wykonuję

wszelkie prace garncarskie

jak **ustawianie i przestawianie piecy i wszelkie inne prace,** tyczące się mego zawodu, **dobrze bezpiecznie** i po **cenach jak najniższych.**

Józef Masadyński, Chwaliszewo 49.

Dr. Thompson'a Proszek mydlany

marka Łabędź

4) jest

dla oszczędnych gospodyń

niezbędnym.

Polecam gwarantowane, niefałszowane, bardzo dobrze działające na zdrowie

wino czerwone po 48 fen.

za litr w beczce od 35 litr. lub 50 fen z flaszką po około $^3/_4$ litra od 25 but. począwszy, za zaliczką. Próby 12 butelek 55 fen. za butelkę.

Cennik darmo. **Carl Th. Oehmen,** Coblenz a. Rhein. 722.

Największy wysełkowy interes wina czerwonego w Koblencyi.

Drzewo opałowe

suche i drzenne poleca przy odbiorze 1 wagonu franco Poznań po 6,00 za mtr. **J. N. Więckowski,** Tama Garbarska 26 I.

Gospodarstwo

moje obszaru 230 mórg włącznie 40 mórg łąk, położ. w wsi kościelnej, czysto polskiej, ze szkołą, 10 minut od stacyi kolejowej mam zamiar **pod bardzo korzystnemi** warunkami z małą zaliczką sprzedać. W miejsce zaliczki przyjmuję także hipotekę.

P. Umbreit,

Poznań, św. Marcin 22 I.

DOM

piętrowy murowany, 4 morgi ziemi wraz z stodołą, 8 kilometrów od Poznania, położony nad szosą, jest do sprzedania za 12,000 mk., wpłaty 6000 mk. Komornego przynosi 550 marek bez własnego mieszkania. Zgłoszenia przyjmuje

Józef Langner,

św. Wojciech nr. 21.

Skład kolonialny i delikatesów. położony w dobrze ożywionej części miasta Poznania, dla rodaka, jest przy wpłacie 2000 marek, zaraz lub później z powodu innego przedsiębiorstwa do nabycia. Obrót roczny 2500 mk. Byt zapewniony. Zgłosz piśmienne uprasza się do ekspedycyi Wielkopolanina pod nr. **2655.**

Ucznia syna porządnych rodziców przyjmie zaraz lub od 1 maja

M. Dykiert,

Kostrzyn — Kostsch'n.

handel tow. kol. win, cygar destyl.

Dom narożny

w rynku przy kolej ul. w Miejskiej Górce wraz z handlem tow kolon. emalii, porcelany, istniejący od wielu lat, pod bardzo korzystn. warunkami każdego czasu do sprzedania.

W. Warszczyński,

M. Górka [Görchen]

Interes galanter. i zabawek

bardzo dobrze prosper., w najlepsz. położ., blisko rynku, jest dla zmian familijnych pod bardzo korzystn. warunkami do sprzed. Oferty przyjm ekspedycya Wielkop. pod nr. **2610.**

Kram kolonialny

blisko Poznania, wieś 6000 mieszk. główny trakt, jest z powodu innego przedsięb. tanio na sprzedaż. Kontrakt 5-letni Dzierż. roczna 300 m.

Zgłoszenia przyjmuje ekspedycya Wielkopolanina pod nr. **2705.**

Mniejsza destylacya

z pełnym konsensem i dobrym powodzeniem w Poznaniu, w ożywionej i najlepszej dzielnicy, jest każdego czasu pod korzystnymi warunkami do odstąpienia. Zgłosz. pod lit. **W. K. 888** postlagernd **Posen O 1.**

Owczarz

z zaciężnikiem znajdzie zaraz miejsce, także i **kuczer.**

Gdzie? wskaże ekspedycya Wielkopolanina pod nr. **2585.**

Ucznia do handlu kolonialnego i destylacyi przyjmie

H. Andruszewski,

w Kostrzynie Kostschin.

Dom. Dembiny p. Nawra Kr. Thorn poszukuje

gospodyni

umiejącej dobrze gotować, ile możności obznajmionej z chowem ptactwa i prasowaniem, lub

pańskiej kucharki

choćby świeżo wyuczonej.

Ważne dla chorych!

Polecamy dziełko:

Jak leczyć

sokiem cytrynowym

Reumatyzm, podagrę, kamienie żółciowe, choroby wątroby, żołądka, nerek, otyłość, chorobę cukrową, żółtaczkę, choroby skórne, migrenę, wypadanie włosów itd.

Cena 60 fen., z fr. przes. 65 fen.

Tysiące chorych zawdzięcza sokowi cytrynowemu zdrowie.

Dziełko to poleca i przes. odwrotnie

Fr. Chocieszyński,

Poznań - Posen.

PANNY do białego szycia potrzebne zaraz.

Rybaki 8, I p. na prawo.

---

12 pięknych powieści itd. za 1 M.

1) **Krwawa Głowa,** 2) **Dobosz,** wódz opryszków w Karpatach. 3) **Djabeł w domu,** 4) **Zmartwychwstanie z trumny,** 5) **Jak to w Poznaniu bies porwał Szweda,** 6. **Żyd wieczny tułacz,** 7) **Historya o księżnej i szewcowej,** 8) **Żydowska wojna,** 9) **Nowy Śpiewnik polski,** 10) **Mały deklamator,** 11) **Przewodnik do pisania listów,** 12) **Afryka i niewolnictwo.** Wszystkie te **12** książek kosztują **tylko 1,10 mrk.** z franko przesyłką.

Poleca i przesela odwrotnie

Fr. Chocieszyński,

Poznań — Posen O 15.

Wyrzuty na twarzy

usuwa z niesłych skutkiem

Obermeyer's Mydło Herba

do nab. w wszyst. aptek., drog. i parf., kaw. 50 f i 1 M.

Sztuczne nawozy!

Superfosfaty, saletrę chilijską, kainit, tomasówkę.

również

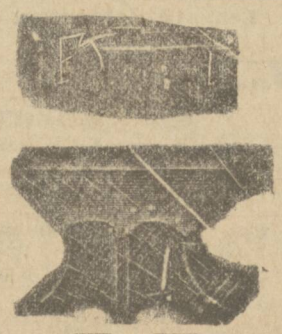
oliwy do **machin, smarowidło** na **osie, tran na szory, carbolineum, sól kuchenną i bydlęcą, makuchy**

poleca

po najniższych cenach

Drogerya Zacheusza Rittera,

Poznań, św. Marcin nr. 20,

Miechy

kowalskie,

maszyny do wiercenia, kowadła, śrubsztaki, klupy, młoty,

i wszelkie narzędzia dla kowali-maszynistów poleca pod gwarancyą i po tanich cenach

T. Krzyżanowski,

Poznań, ulica Szewska nr. 17.

Nakładem i drukiem Fr. Chocieszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Józef Samyt w Poznaniu.